

Kiertotalouden tunnettuustutkimus 2021

3.3.2021

Mikko Ulander
Meiju Ahomäki
Tanja Vierula
Helena Kultanen

Sisällys

1. Yleistä tutkimuksesta
2. Keskeiset tulokset
3. Kiertotalouden ymmärtäminen
4. Kiertotalous omassa elämässä
5. Kiertotalous Suomessa

Yleistä tutkimuksesta

Yleistä tutkimuksesta

- Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kiertotalouden tunnettuus suomalaisten keskuudessa, sekä vertailla tämän kehitystä.
- Tutkimus toteutettiin paneelikyselynä tammikuussa 2021. Tuloksia vertaillaan marras-joulukuussa 2018 toteutettuun samansisältöiseen kyselyyn.
- Kohderyhmän muodostivat yli 15-vuotiaat Suomen kansalaiset.
- Tutkimus perustuu 2 136 vastaukseen (2018: 1 203 vastausta).
- Tutkimuksen virhemarginaali on 2,1 %.
- Tutkimusaineisto on kerätty iän, sukupuolen ja asuinalueen (Nuts2) mukaisesti kiintiöitynä kansallisesti edustavaksi yli 15-vuotiaiden osalta.
- Tässä raportissa esitetään vuosikehitys painottamattomasta aineistosta. Lisäksi vuoden 2021 tulosten osalta esitetään tulos, joka on painotettu koulutusasteella, ja lisäksi painotuksessa on kontrolloitu ikäjakaumaa.
- Kaikki tutkimuksen tulokset esitetään yksityiskohtaisesti Innolinkin tutkimusjärjestelmässä.

Vastaajien taustatiedot 1/5

Asuinmaakunta	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
Ahvenanmaa	0 %	0 %	0 %
Etelä-Karjala	3 %	2 %	3 %
Etelä-Pohjanmaa	3 %	3 %	3 %
Etelä-Savo	3 %	3 %	3 %
Kainuu	2 %	1 %	2 %
Kanta-Häme	3 %	3 %	3 %
Keski-Pohjanmaa	2 %	1 %	1 %
Keski-Suomi	4 %	6 %	5 %
Kymenlaakso	3 %	3 %	3 %
Lappi	4 %	3 %	2 %
Pirkanmaa	10 %	11 %	10 %
Pohjanmaa	4 %	2 %	2 %
Pohjois-Karjala	3 %	3 %	2 %
Pohjois-Pohjanmaa	7 %	8 %	8 %
Pohjois-Savo	4 %	5 %	5 %
Päijät-Häme	4 %	4 %	5 %
Satakunta	4 %	4 %	4 %
Uusimaa	27 %	31 %	30 %
Varsinais-Suomi	8 %	8 %	8 %

Vastaajien taustatiedot 2/5

Sukupuoli	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
nainen	49 %	49 %	49 %
mies	50 %	50 %	51 %
muu / en halua sanoa	1 %	1 %	0 %

Kotitalouden muoto	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
Yhden aikuisen talous	36 %	35 %	36 %
Kahden tai useamman aikuisen talous	20 %	18 %	18 %
Pariskunta	23 %	22 %	22 %
Lapsiperhe	21 %	23 %	23 %
Jokin muu	1 %	1 %	1 %

Ikä	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
15-25 vuotta	13 %	16 %	16 %
26-35 vuotta	16 %	18 %	17 %
36-45 vuotta	15 %	17 %	17 %
46-55 vuotta	17 %	16 %	16 %
56-65 vuotta	19 %	17 %	17 %
yli 65 vuotta	21 %	17 %	16 %

Vastaajien taustatiedot 3/5

Ammatti/työtilanne	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
Työntekijä	22 %	28 %	27 %
alempi toimihenkilö	7 %	7 %	6 %
ylempi toimihenkilö	6 %	9 %	7 %
johtavassa asemassa toisen palveluksessa	1 %	2 %	1 %
yrittäjä/ammattinharjoittaja, muu työnantaja	3 %	5 %	5 %
koululainen/opiskelija	10 %	12 %	12 %
kotiäiti tai koti-isä	2 %	2 %	2 %
eläkeläinen	35 %	25 %	27 %
työtön	11 %	9 %	11 %
muu	3 %	2 %	2 %

Vastaajien taustatiedot 4/5

Koulutus	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
perusaste tai alempi	10 %	9 %	26 %
toisen asteen koulutus	15 %	15 %	7 %
ammattillinen koulutus	38 %	36 %	35 %
alempi korkeakoulututkinto	19 %	23 %	21 %
ylempi korkeakoulututkinto	14 %	14 %	10 %
tohtorin tutkinto tai vastaava	2 %	2 %	1 %
jokin muu	1 %	1 %	0 %

Kotitalouden vuositulot bruttona	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
alle 15 000 euroa	15 %	14 %	16 %
15 000 - 25 000 euroa	18 %	14 %	16 %
25 001 - 35 000 euroa	15 %	13 %	12 %
35 001 - 50 000 euroa	15 %	17 %	15 %
50 001 - 100 000 euroa	18 %	23 %	20 %
yli 100 000 euroa	4 %	4 %	4 %
en halua vastata	16 %	15 %	16 %

Painotusmuuttujana vuonna 2021 on käytetty koulutusastetta. Aineistossa on aliedustettuina pelkän perusasteen suorittaneet ja vastaavasti korkeakoulutetut ovat yliedustettuina. Tuloluokkien osalta painotus hieman nostaa alempien tuloluokkien painoarvoa ja keventää suurimpia.

Vastaajien taustatiedot 5/5

Puoluepoliittinen kanta	painottamaton 2018	painottamaton 2021	painotettu 2021
en osaa tai halua sanoa	41 %	37 %	39 %
Perussuomalaiset	8 %	14 %	15 %
SDP	11 %	11 %	11 %
Kokoomus	10 %	11 %	9 %
Vihreät	9 %	9 %	8 %
Vasemmistoliitto	6 %	6 %	7 %
Keskusta	5 %	5 %	5 %
Liike Nyt	0 %	2 %	2 %
jokin muu	5 %	2 %	2 %
Kristillisdemokraatit	3 %	1 %	1 %
RKP	1 %	1 %	1 %
Sininen tulevaisuus	1 %	0 %	0 %

Keskeiset tulokset

Tunnettuus ja mielikuvat

57 %

arvioi kiertotalouden olevan terminä itselleen melko tai erittäin tuttu
(2018: 46 %)

88 %

arvioi, että voi edistää omalla toiminnallaan kiertotaloutta (2018: 88 %)

60 %

on kiinnostunut työskentelemään kiertotalouteen liittyvissä
työtehtävissä

90 %

arvioi yrityksillä, kunnilla ja kaupungeilla sekä valtionhallinnolla olevan
merkittävä rooli kiertotalouden edistämisessä Suomessa.

Kiertotalouden mahdollistajat Suomelle

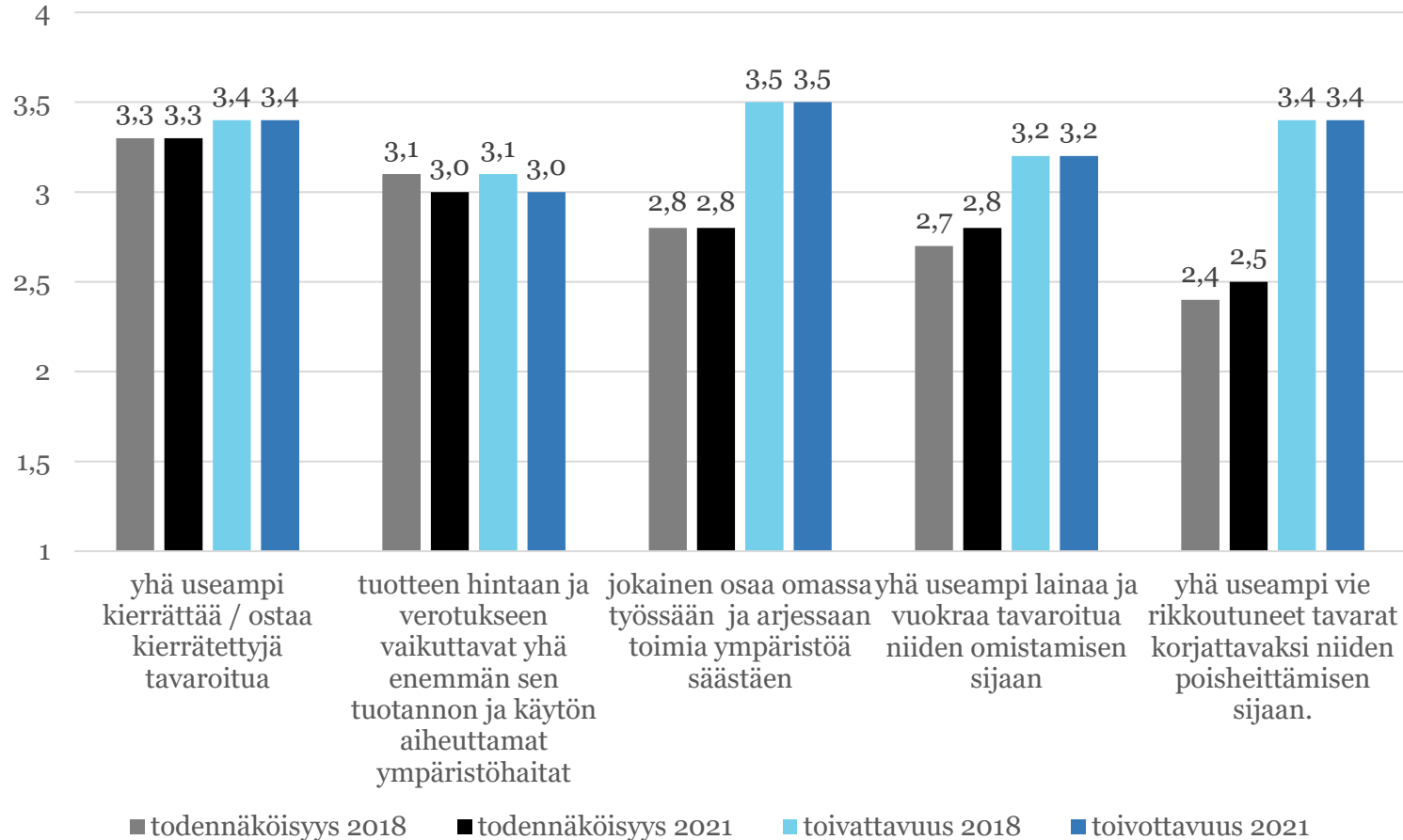
82 % on sitä mieltä, että kiertotalous luo Suomeen uutta työtä.

79 % on sitä mieltä, että kiertotaloudesta on Suomelle enemmän hyötyä kuin haittaa (2018: 81 %).

78 % on sitä mieltä, että Suomen pitäisi toimia kiertotalouden edistämiseksi, vaikka muuta maat eivät näin toimisi (2018: 83 %).

76 % on sitä mieltä, että kiertotalouteen siirtyminen tukee Suomen kilpailukykyä.

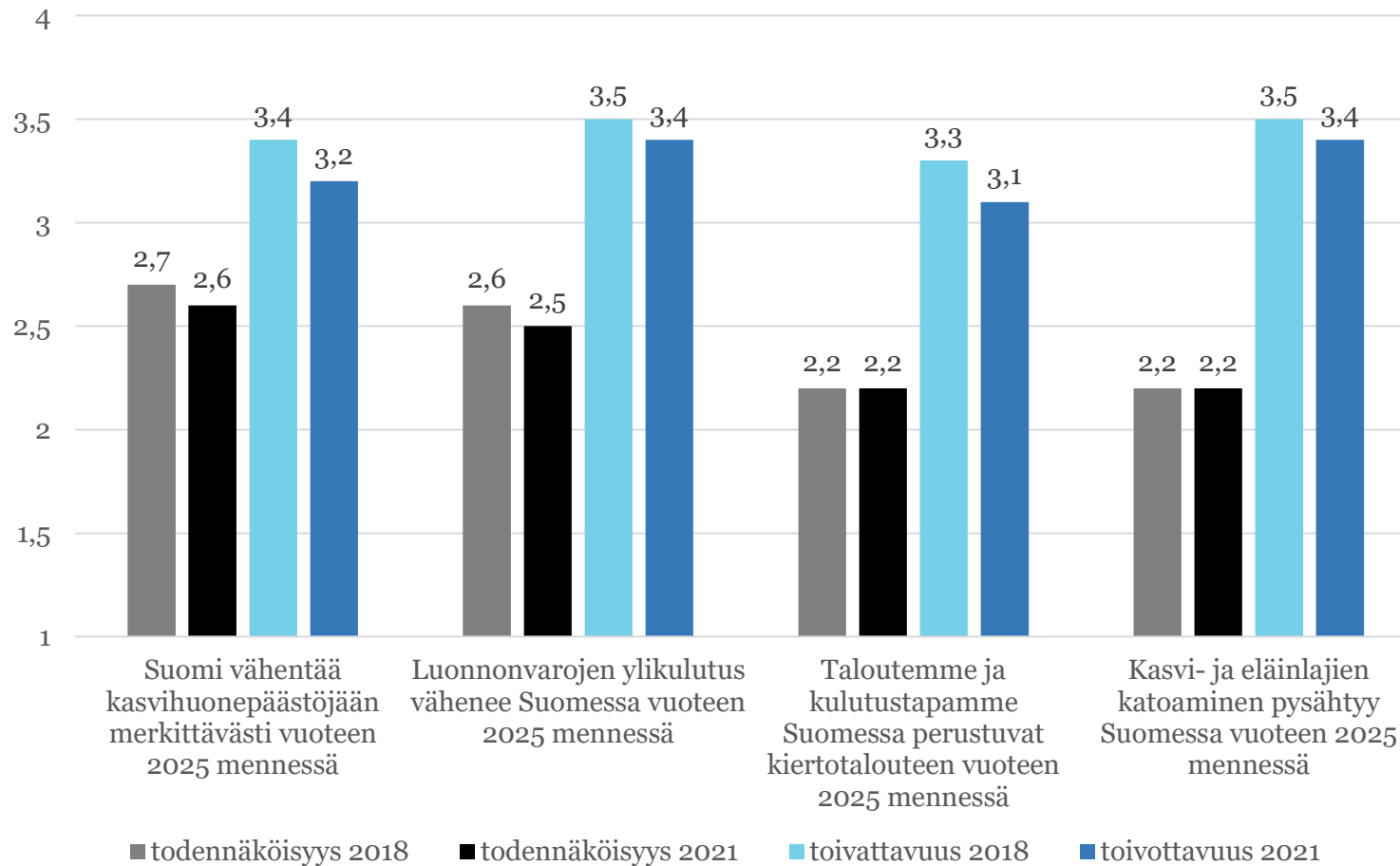
Kiertotalous arjessa

Ero toiveiden ja todennäköisyyden arvioissa on suurinta rikkoutuneiden tavaroiden korjaamisen, sekä omassa työssä ja arjessa ympäristöä säästämisen osalta.

Tavaroiden lainaamisen ja vuokraamisen sekä rikkoutuneiden tavaroiden korjaamisen osalta ero on kaventunut hieman vuodesta 2018.

Tulevaisuudennäkymät

Todennäköisyyden arviot ovat laskeneet hieman kasvihuonepäästöjen merkittävän alenemisen ja luonnonvarojen ylikulutuksen vähenemisen osalta. (huom. myös aikajänne on pienentynyt vuodesta 2018).

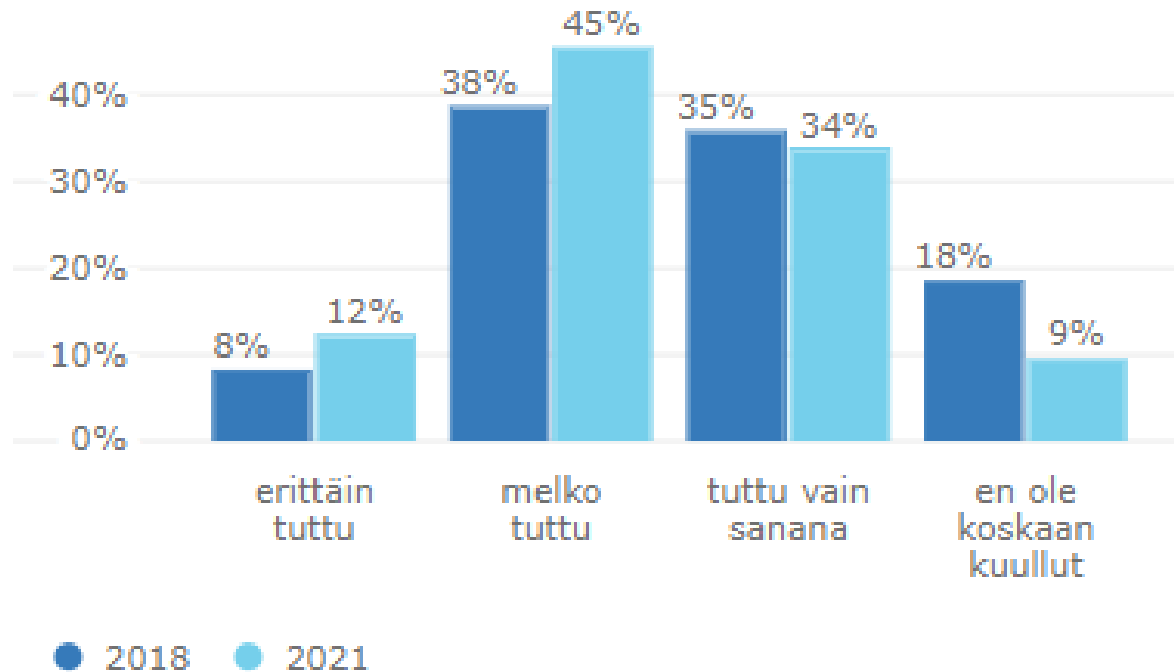
Myös toivottavuuden arviot ovat laskeneet.

Kiertotalouden ymmärtäminen

Termin tunnettuus

Painottamaton kehitys

Kuinka hyvin kiertotalous on sinulle terminä
tuttu? 3 331 vastausta

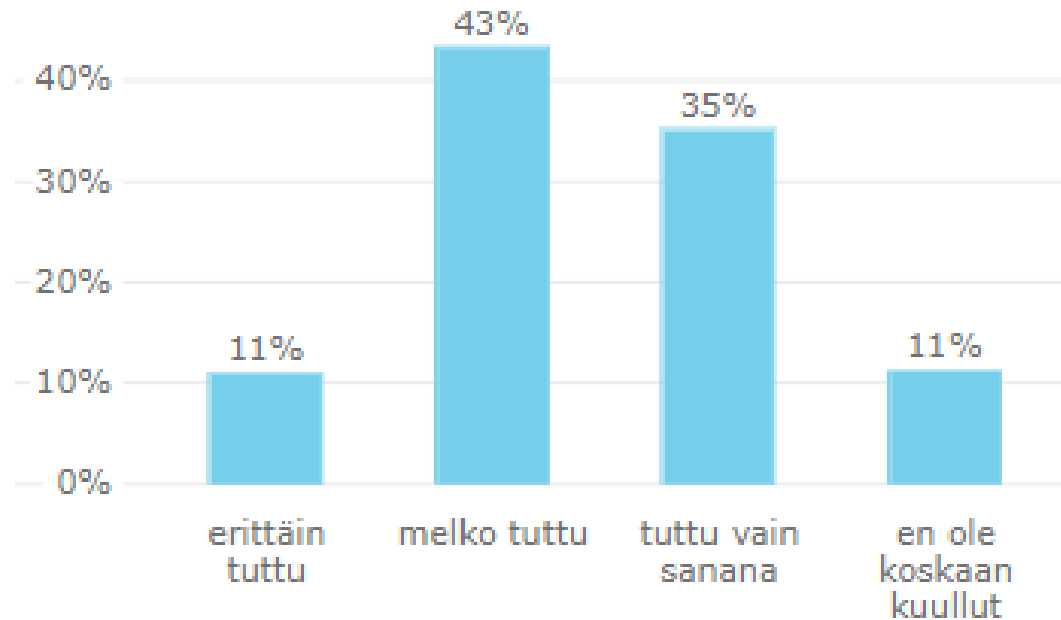

- Kiertotalous-termin tunnettuus on parantunut vuodesta 2018.
- Koulutusasteella painottaessa, 2018 21 % ei ollut kuullut kiertotaloudesta ja 36 %:lle se oli melko tuttu.
- Tunnettuus on kasvanut kaikissa ikäluokissa.

Termin tunnettuus

Painotettu tulos 2021

Kuinka hyvin kiertotalous on sinulle
terminä tuttu? 2 136 vastausta

- Painotetussa aineistossa tunnettuus on hieman painottamatonta heikompaa, joskin ero on enimmillään 2 %-yksikköä.
- Kiertotalous oli terminä vierain 15-25-vuotiaiden keskuudessa. Termin tunnettuus nousi hieman vastaajan iän myötä.
- Vastaavasti termin tunnettuus kasvaa koulutusasteen ja tulotason noustessa.

Mielikuvat

Mitä sinulle tulee mieleen kiertotaloudesta?

Useimmin mainittiin:

- Jätteiden, tavaroiden ja materiaalien kierrättäminen ja uusiokäyttö
- Luonnonvarojen säästäminen
- Hävikin, tavaroiden ja resurssien hyödyntäminen
- Ekologisuus, ympäristöystävällisyys
- 10% vastaajista ei osannut tai halunnut vastata mitään (5 % jätti vastaamatta, 3% vastasi ”en osaa sanoa” ja 3 % ”en tiedä”; poistettu kuvasta)

Mielikuvat 2018

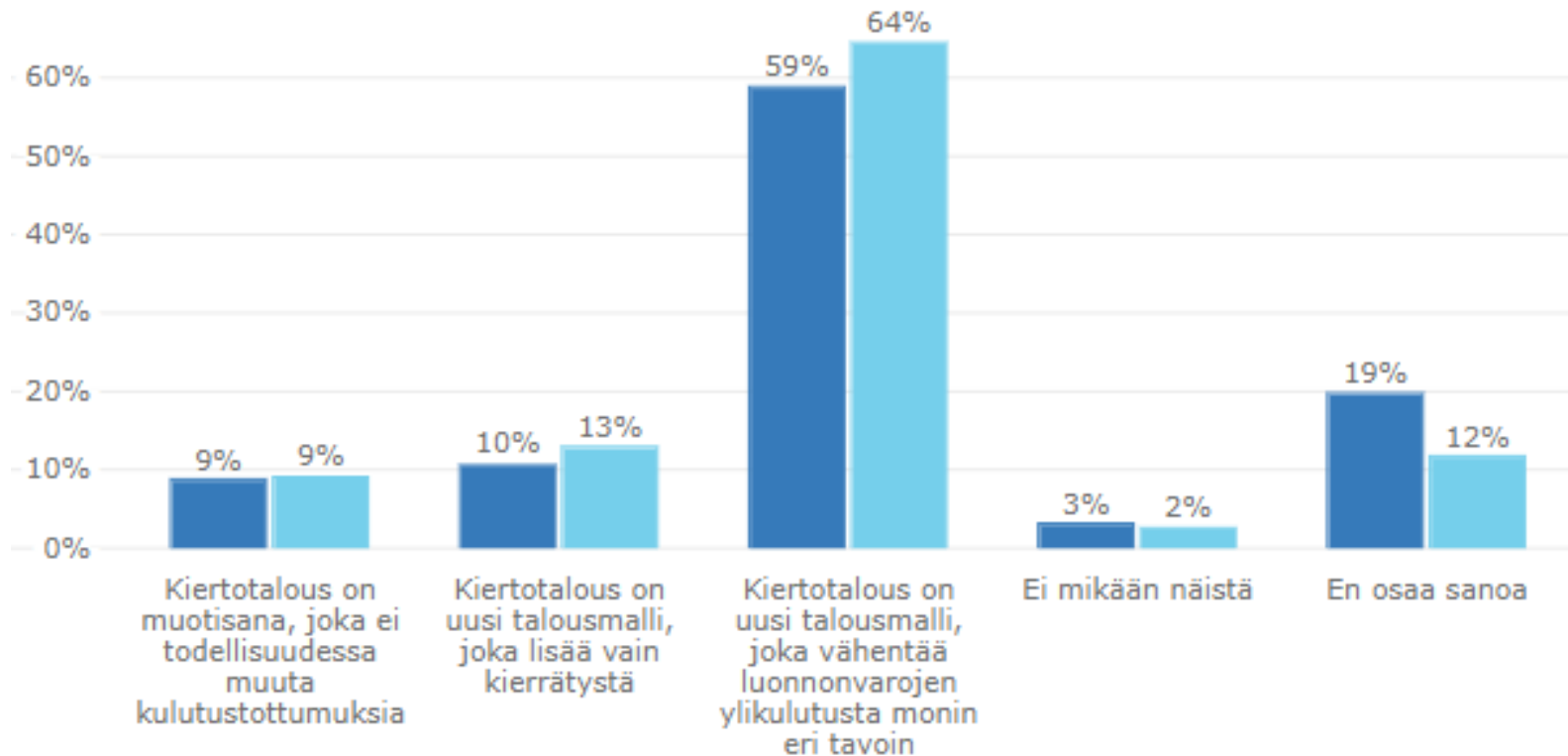
Mitä sinulle tulee mieleen kiertotaloudesta?

Termin sisältö

Painottamaton kehitys

Mikä seuraavista väittämistä kuvaa mielestäsi parhaiten kiertotaloutta? 3 331 vastausta

● 2018 ● 2021

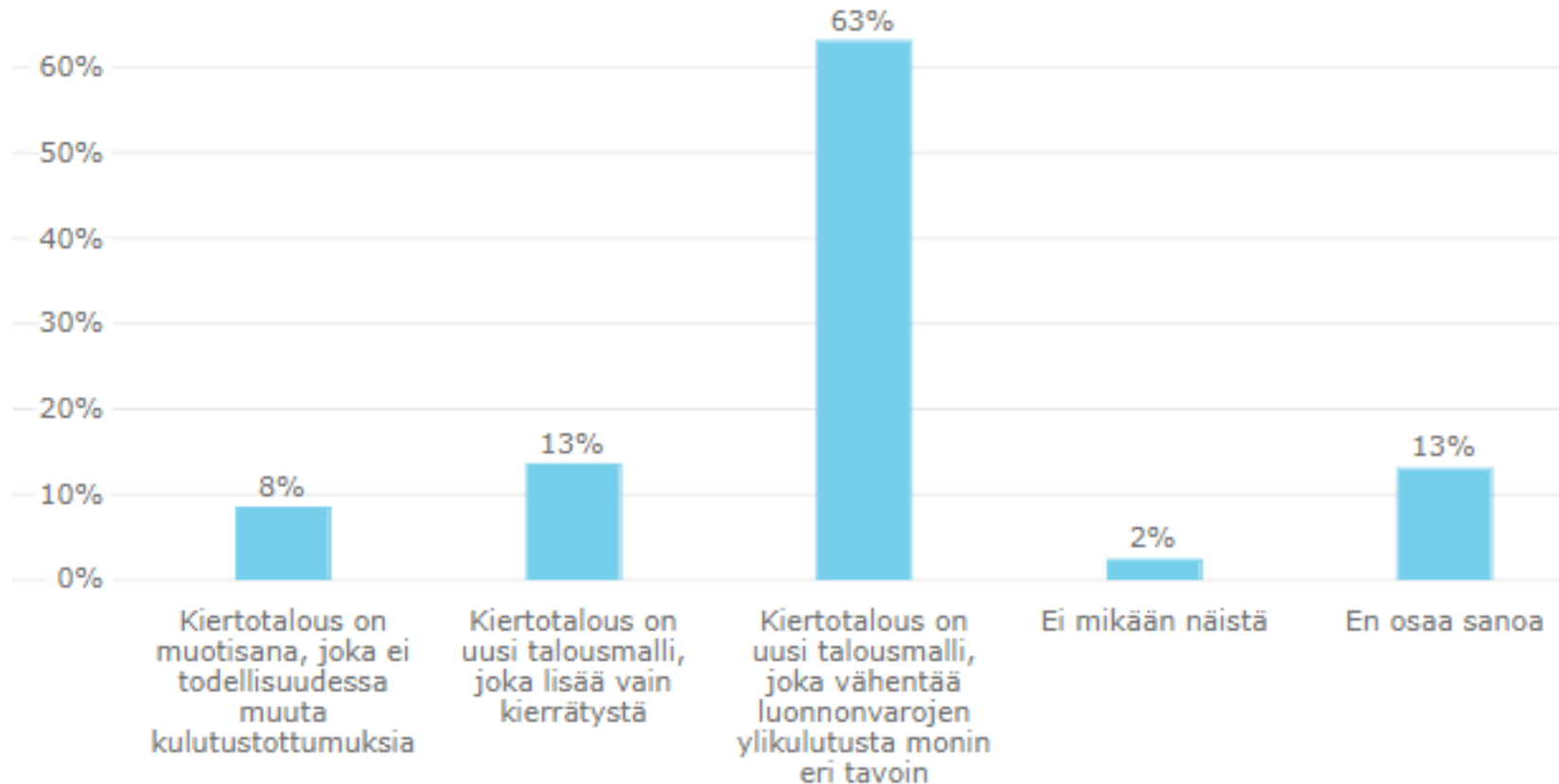
- Aiempaa useampi vastaaja valitsi muun kuin ”en osaa sanoa” – vaihtoehdon
- Erityisesti keskimmäisenä esitetyn vaihtoehdon valitsi aiempaa useampi vastaaja.
- Koulutusasteella painottaessa, 2018 22 % vastasi ”eos” ja 55 % eniten valitun vaihtoehdon.

Termin sisältö

Painotettu tulos 2021

Mikä seuraavista väittämistä kuvaa mielestäsi parhaiten kiertotaloutta?

2 136 vastausta

- Miehet pitivät kiertotaloutta hieman naisia useammin muotisanana.
- Nuoremmat vastaajat arvioivat hieman muita useammin kyseessä olevan vain kierrätyksen lisääminen.

Mielikuvat 2/2

Mitkä organisaatiot, yritykset tai henkilöt sinulle tulevat mieleen kiertotaloudesta?

Useimmin mainittiin:

- Kierrätyskeskukset ja kirpputorit
- Sitra
- Jätehuollon yrityksiä ja toimijoita (useita eri nimiä)
- Energia-alan yhtiöt Fortum, Neste ja St1
- Muita mm. SPR, UFF, Tori.fi.

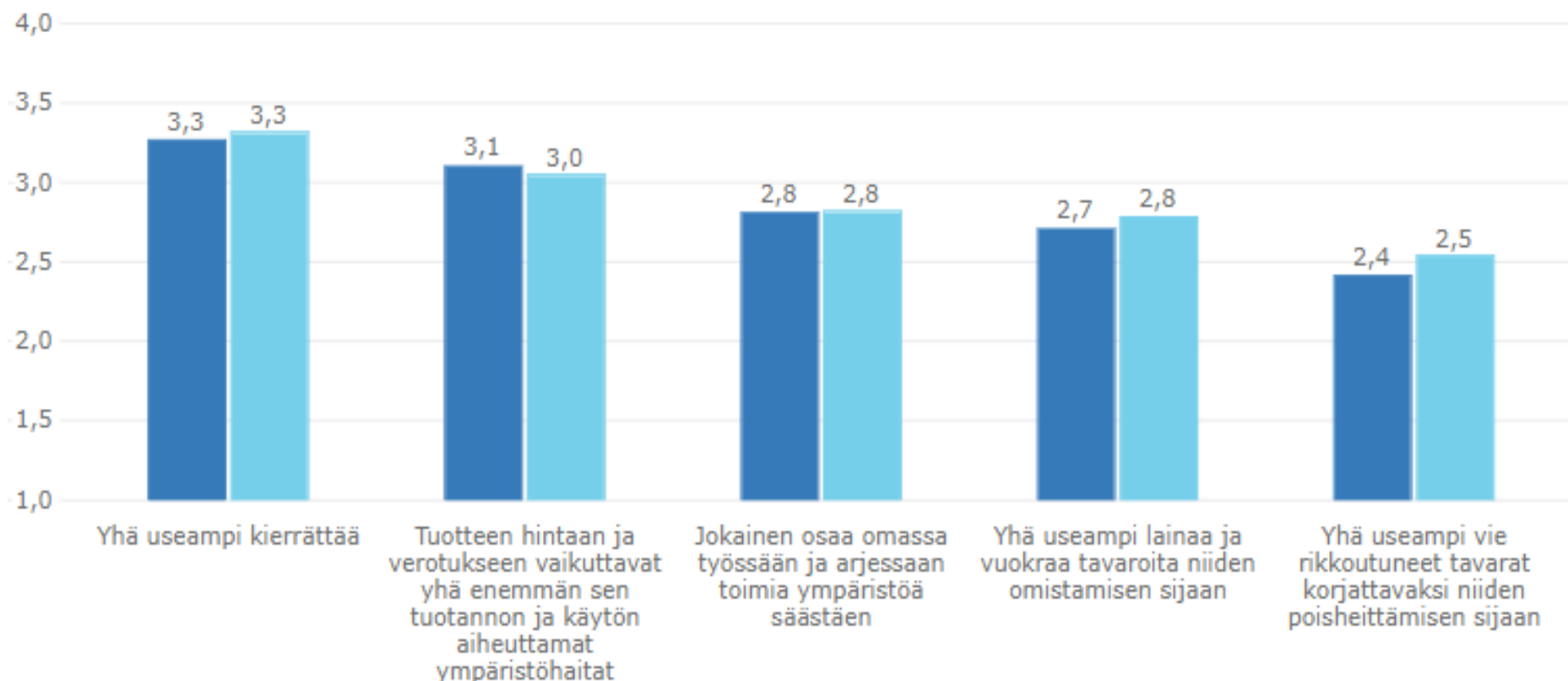
Kiertotalous omassa elämässä

Kehityskulkujen todennäköisyys

Painottamaton kehitys

Asteikko: 1 = ei lainkaan todennäköistä ... 4 = erittäin todennäköistä

Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja? 3 259 vastausta

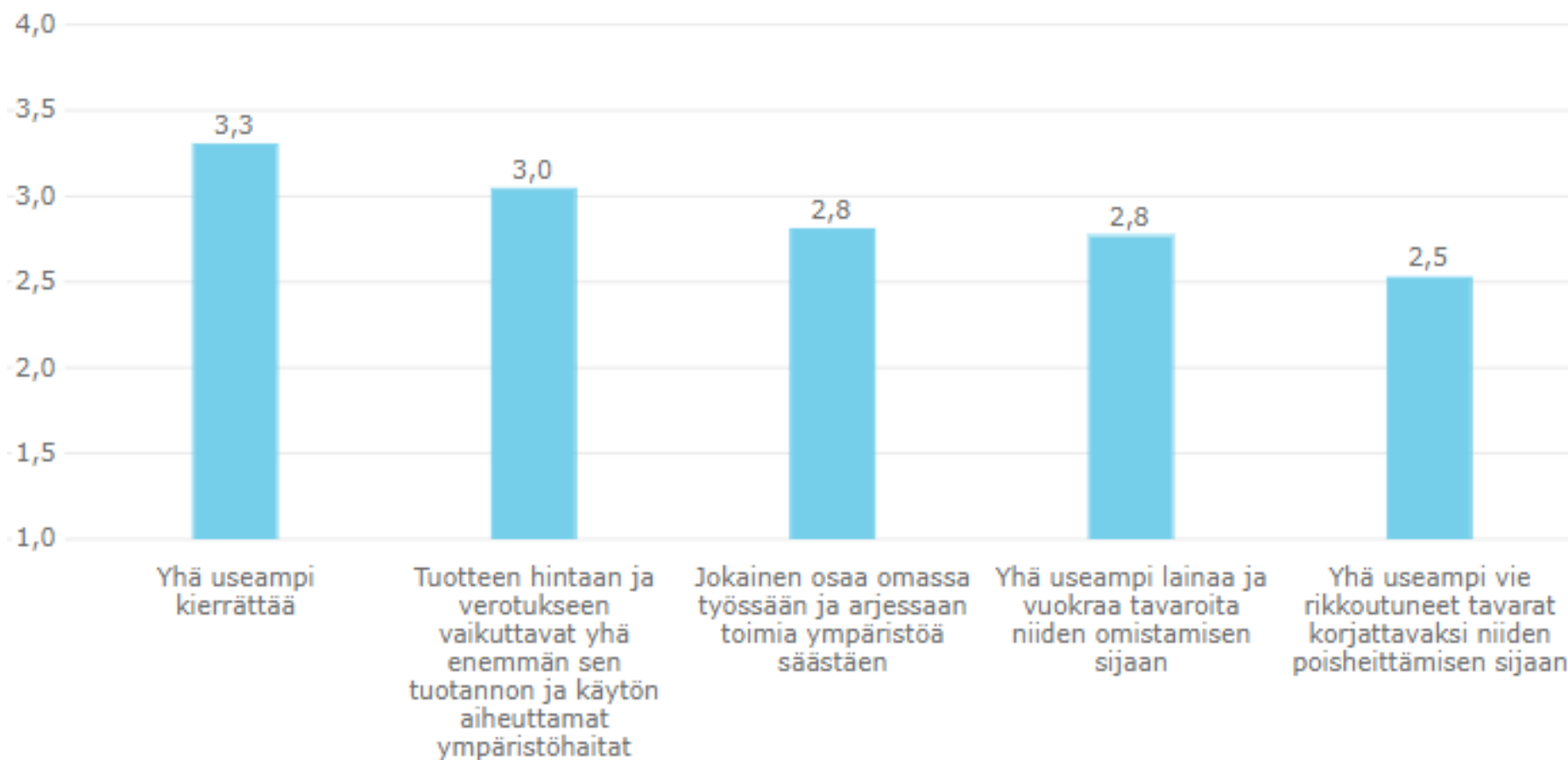
- Arviot ovat nousseet hieman tavaroiden korjaamisen osalta, muut muutokset pieniä.
- Kehitys samansuuntaista molempien sukupuolien ja kaikkien ikäluokkien sisällä.

Kehityskulkujen todennäköisyys

Painotettu tulos 2021

Asteikko: 1 = ei lainkaan todennäköistä ... 4 = erittäin todennäköistä

Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja? 2 102 vastausta

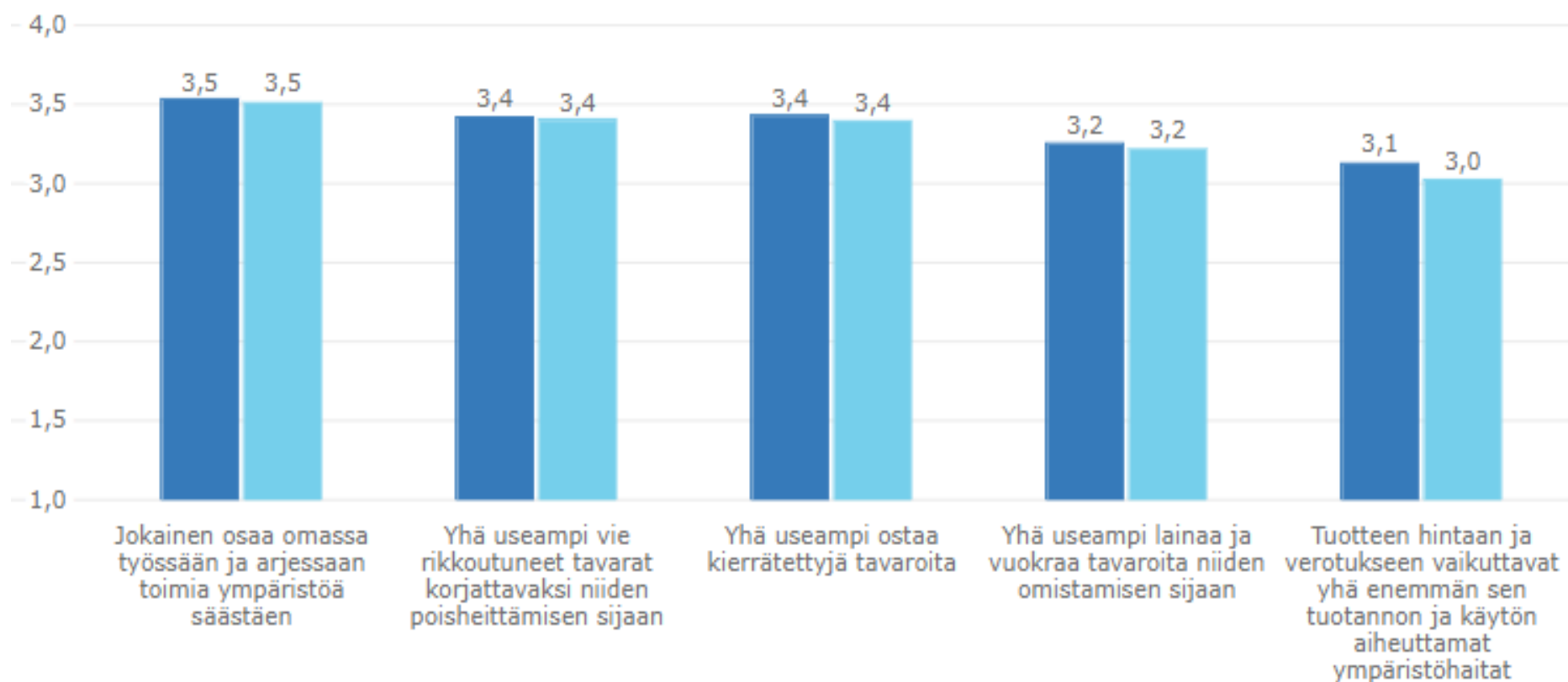
- Naiset arvioivat kaikkia tekijöitä hieman (0,2 yksikköä) miehiä todennäköisemmäksi.
- Iällä, koulutus- ja tulotasolla tai muilla taustamuuttujilla ei ollut selkeää vaikutusta kehityskulkujen todennäköisyyden arvioihin.

Kehityskulkujen toivottavuus

Painottamaton kehitys

Asteikko: 1 = ei lainkaan toivottava ... 4 = erittäin toivottavaa

Kuinka toivottavina pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja? 3 258 vastausta

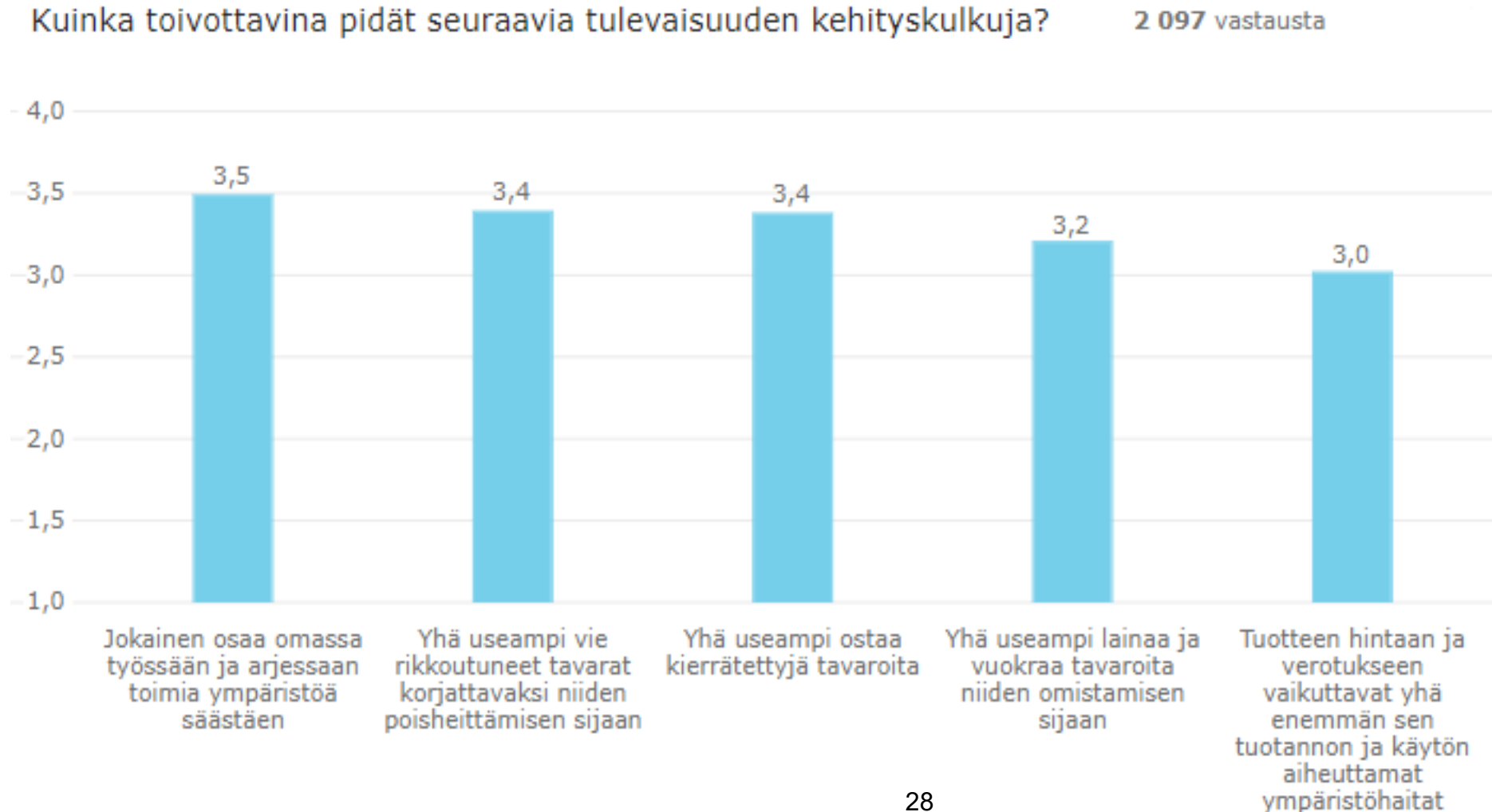

- Toivottavuuden arviot ovat laskeneet hieman erityisesti 36-45-vuotiaiden keskuudessa.
- Myös osaryhmittäin tarkasteltuna muutokset kuitenkin pieniä.

Kehityskulkujen toivottavuus

Painotettu tulos 2021

Asteikko: 1 = ei lainkaan toivottava ... 4 = erittäin toivottavaa

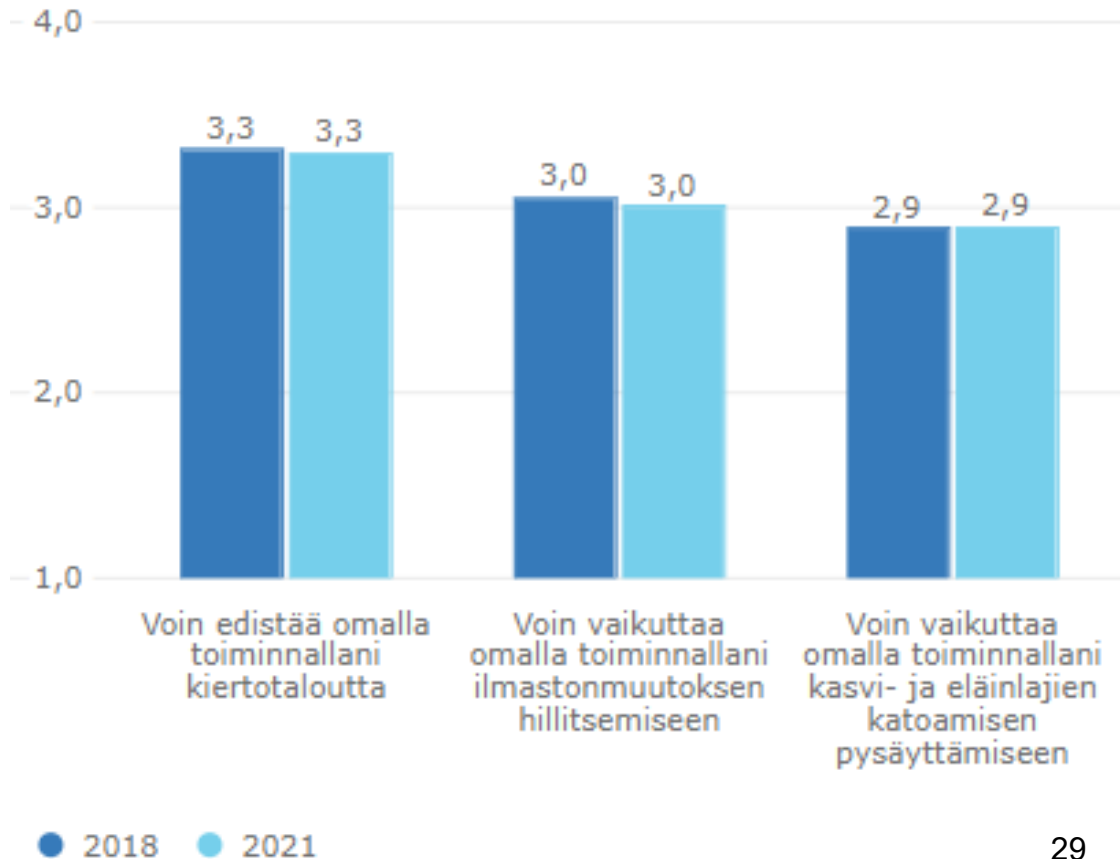

- Toivottavuuden arvioissa sukupuolten välinen ero on 0,3-0,4 yksikköä: naiset pitivät kaikkia tekijöitä selvästi toivottavampina.
- Muiden taustamuuttujien suhteen erot arvioissa pieniä.

Kestävämpään tulevaisuuteen vaikuttaminen

Painottamaton kehitys

Miten koet voitavasi vaikuttaa kestävämpään tulevaisuuteen? 3 246 vastausta

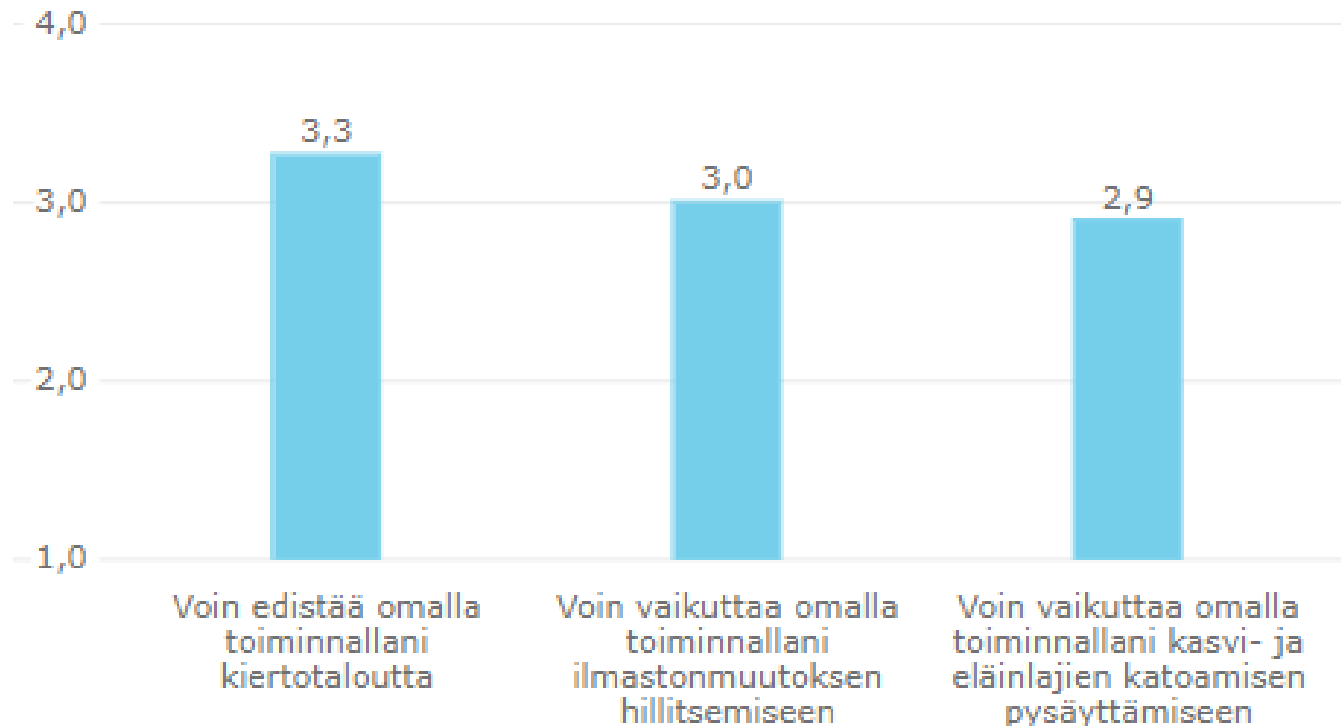
- Niiden vastaajien keskuudessa, jotka tunsivat kiertotalous-sanat melko tai erittäin hyvin, arviot vaikutusmahdollisuuksista ovat laskeneet hieman viime kerrasta.

Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 4 = täysin samaa mieltä

Kestävämpään tulevaisuuteen vaikuttaminen

Painotettu tulos 2021

Miten koet voivasi vaikuttaa kestävämpään tulevaisuuteen? 2 094 vastausta

- Vanhemmat vastaajat, sekä naiset uskoivat vaikutusmahdollisuuksiinsa enemmän.
- Koulutus- tai tulotasoilla ei ollut vaikutusta arvioihin.

Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 4 = täysin samaa mieltä

Perusteluja vaikutusmahdollisuuksiin

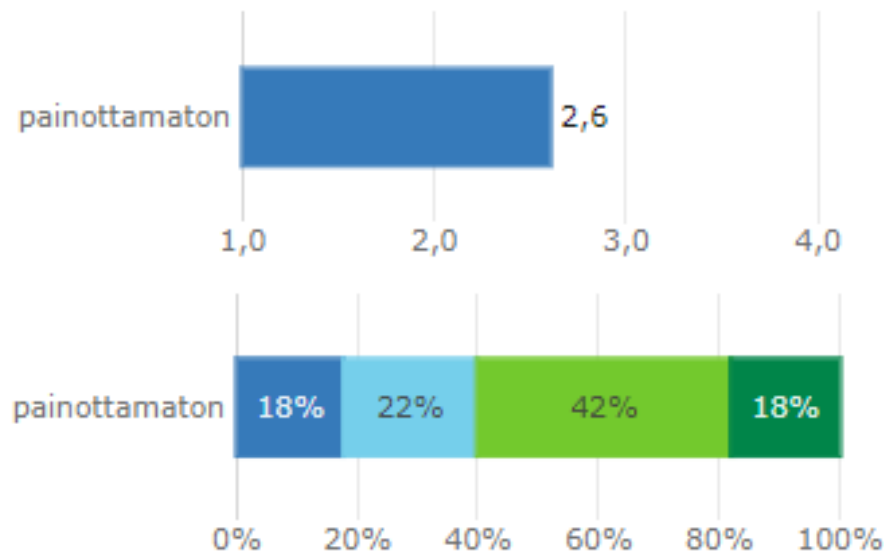
Perustelisitko yllä olevia näkemyksiäsi, miksi koet vaikutusmahdollisuutesi näin?

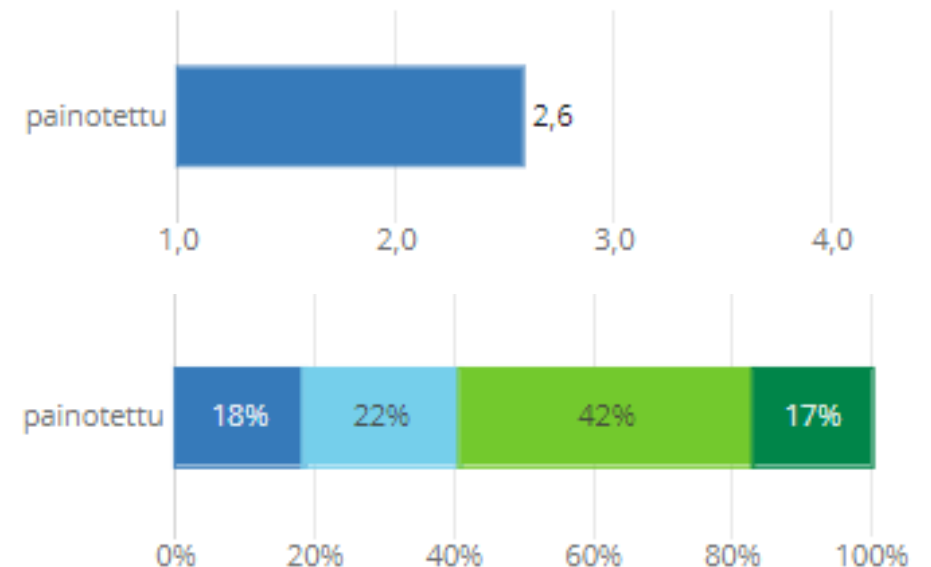
- Monet vastaajista kokevat, että yksittäisetkin ihmiset voivat omalta osalta vaikuttaa, mutta että sen vaikutukset vaativat isojen massojen toimimista samoin. Osa vastaajista suhtautui tähän optimistisemmin ja osa pessimistisemmin.
- Varsinkin ilmastonmuutoksen osalta vaikutusmahdollisuudet koettiin erittäin pieniksi.
- Vuonna 2018 perustelut olivat varsin kahtiajakautuneita (merkittävät vs. olemattomat vaikutusmahdollisuudet).

Työtehtävien kiinnostavuus

Mitä mieltä olet seuraavasta väittämästä? Olen kiinnostunut työskentelemään kiertotalouteen liittyvissä työtehtävissä (esim. resurssitehokkuuden, liiketoiminnan palvelumallien, tuotesuunnittelun, huolto- ja korjauspalveluiden parissa)

● täysin eri mieltä ● osittain eri mieltä
● osittain samaa mieltä ● täysin samaa mieltä

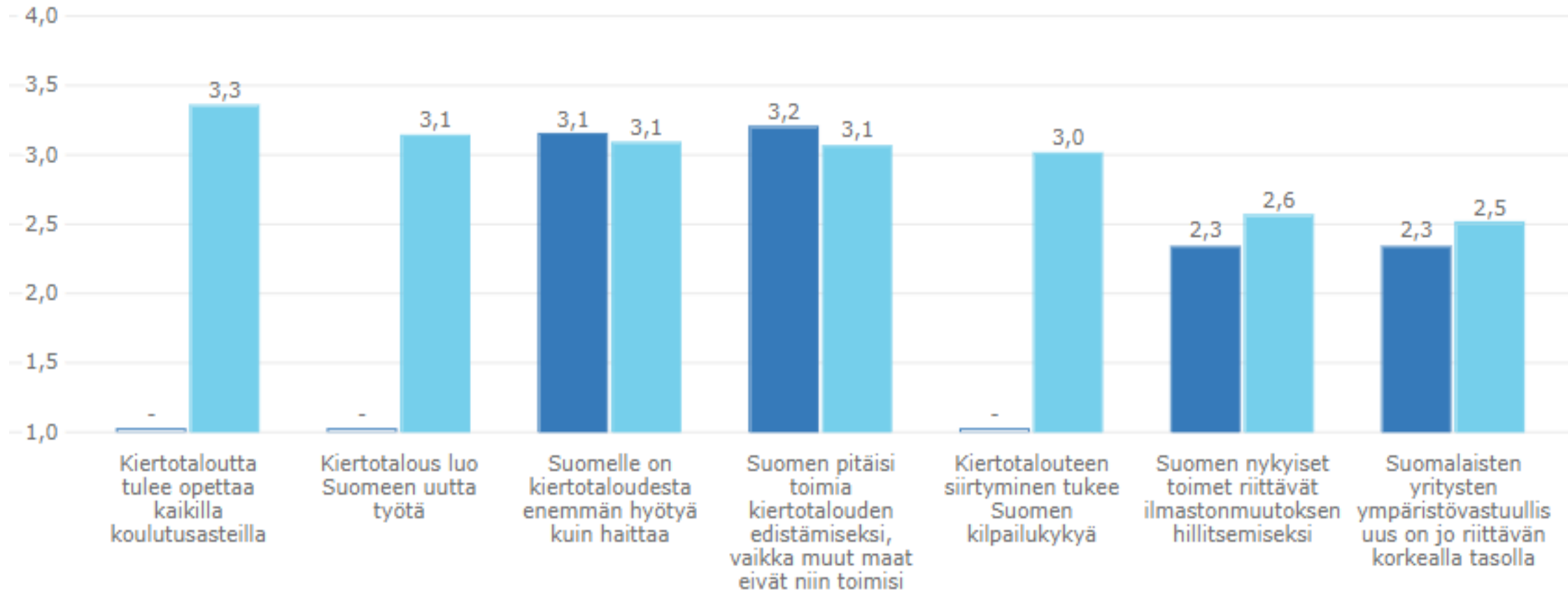
● täysin eri mieltä ● osittain eri mieltä
● osittain samaa mieltä ● täysin samaa mieltä

Kiertotalous Suomessa

Väittämien arviointi

Painottamaton kehitys

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? 3 247 vastausta

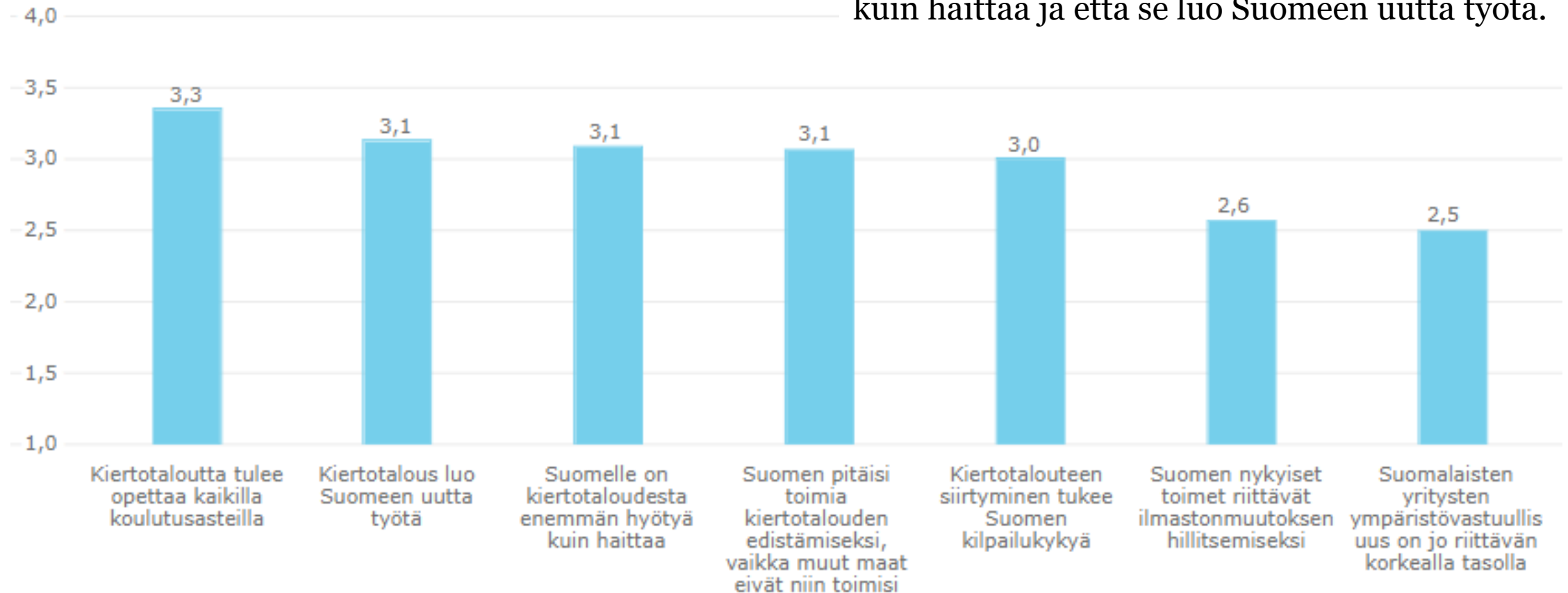
Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 4 = täysin samaa mieltä

- 2021 oli mukana kolme uutta väittämää.
- Arvio toimien riittävydestä ja yritysten ympäristövastuullisuudesta on noussut aineistossa läpileikkaavasti.

Väittämien arviointi

Painotettu tulos 2021

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? 2 098 vastausta

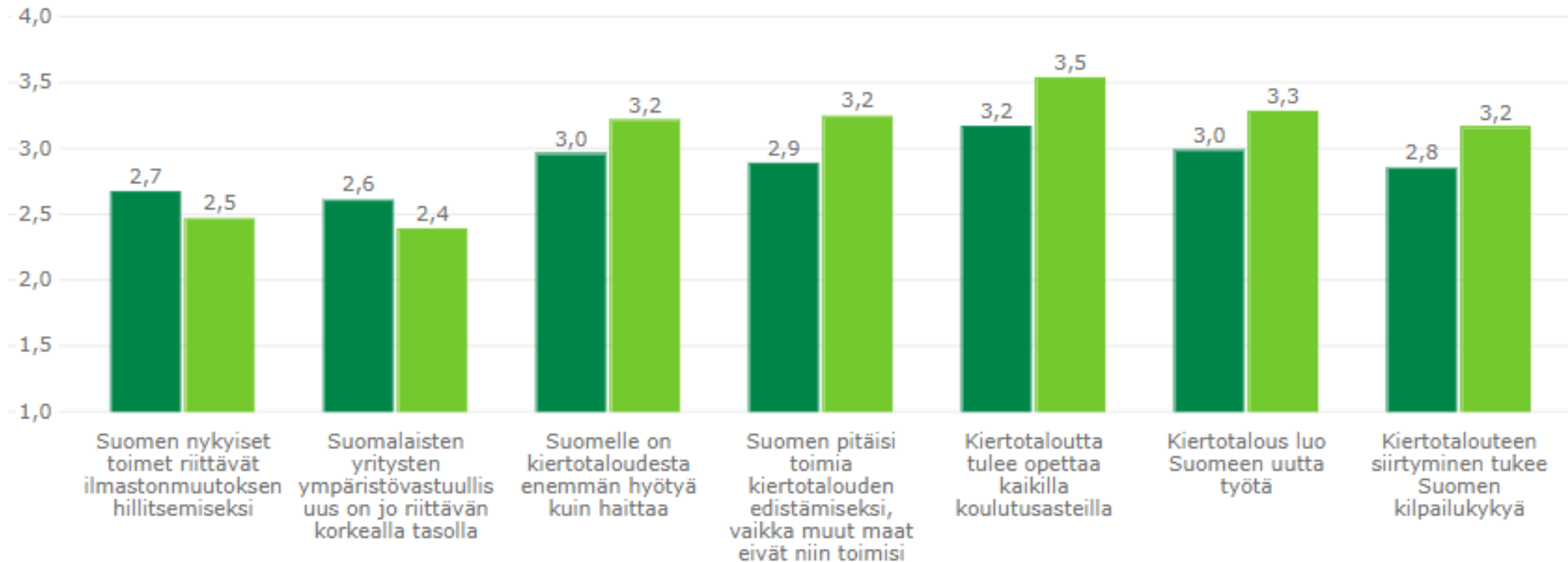
Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ... 4 = täysin samaa mieltä

Sukupuoli vaikutti selvimmin vastaajien arvioihin. Sen sijaan mm. koulutustasolla ei ollut selvää vaikutusta. Vanhemmat vastaajat uskoivat muita voimakkaammin mm., että kiertotaloutta tulee opettaa kaikilla koulutusasteilla, että Suomelle on kiertotaloudesta enemmän hyötyä kuin haittaa ja että se luo Suomeen uutta työtä.

Väittämien arviointi – vertailu sukupuolen mukaan (painotettu tulos 2021)

Asteikko: 1 = täysin eri mieltä ...
4 = täysin samaa mieltä

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? 2 098 vastausta

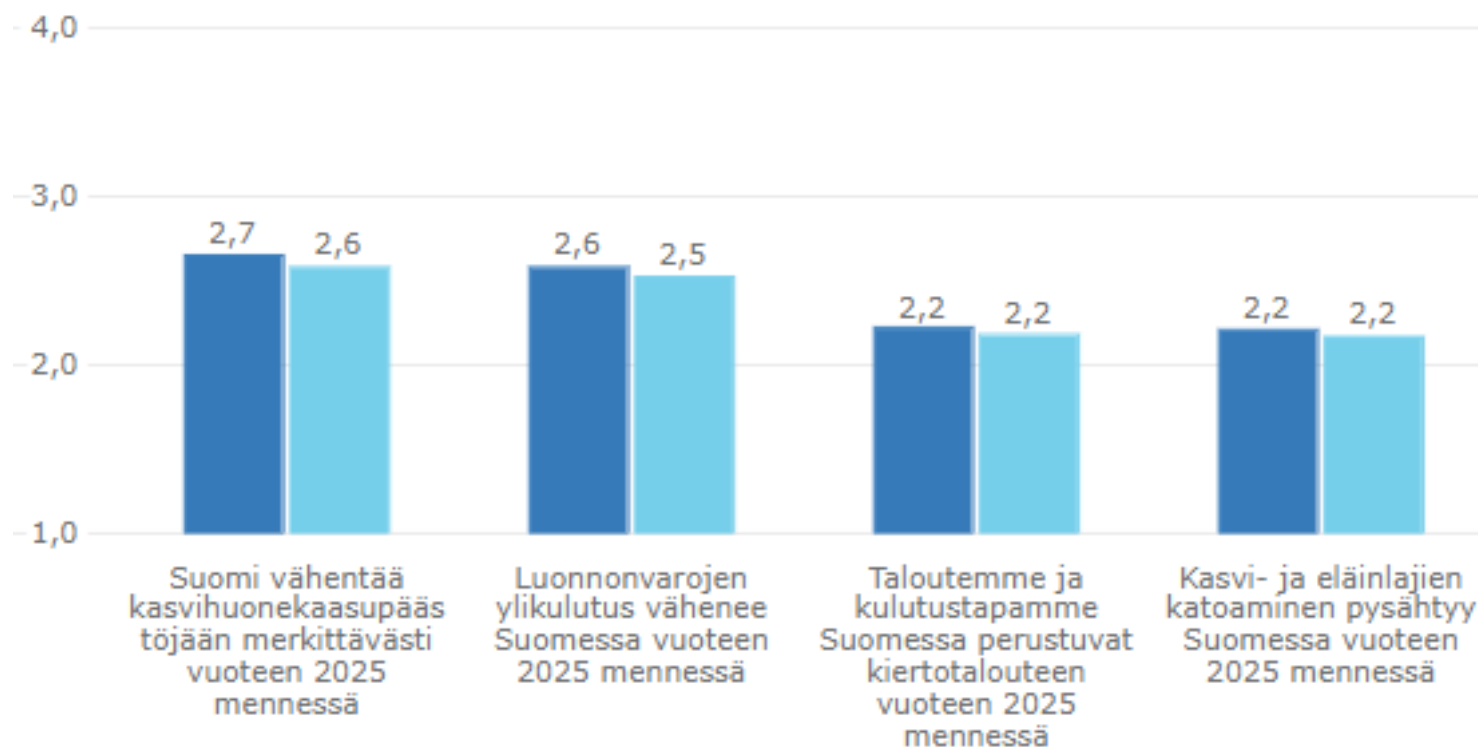
● mies ● nainen

Kehityskulkujen todennäköisyys

Painottamaton kehitys

Asteikko: 1 = ei lainkaan todennäköinen ... 4 = erittäin todennäköinen

Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja? 3 151 vastausta

● 2018 ● 2021

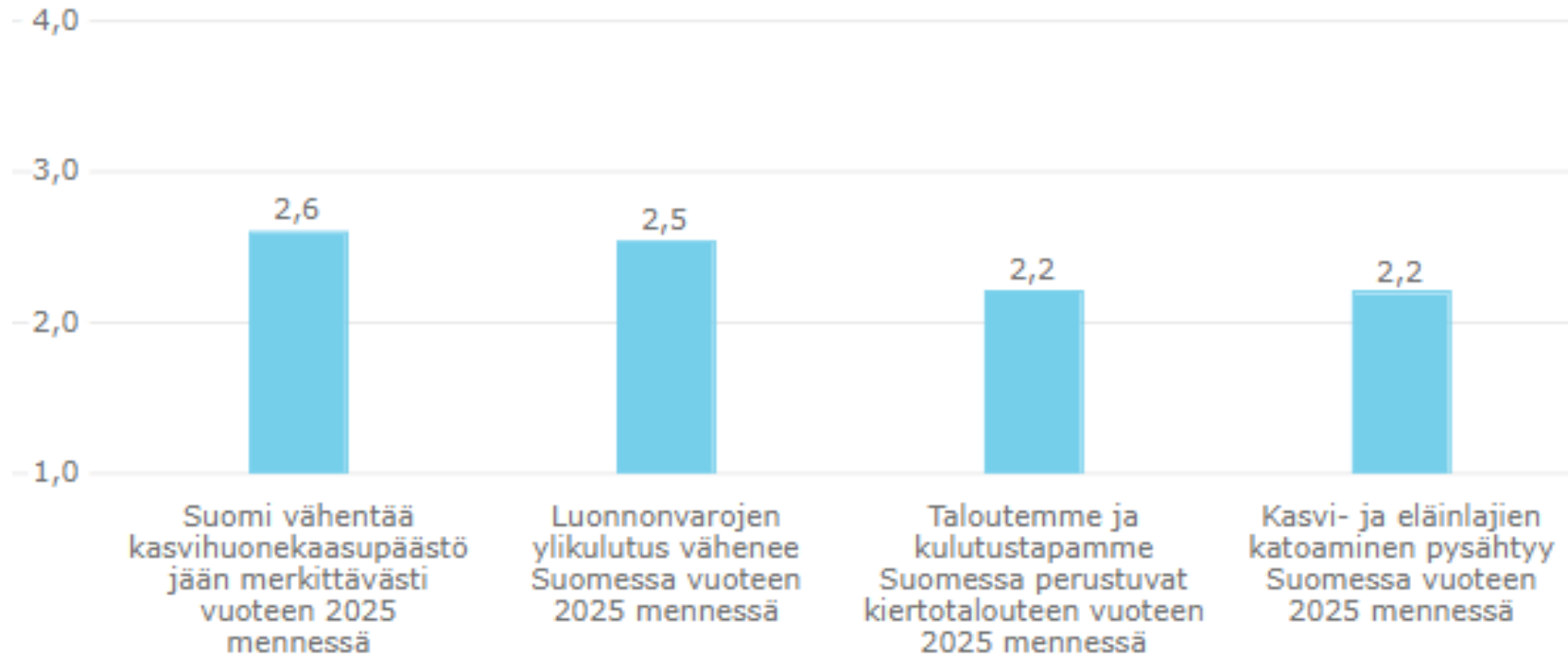
Kehityskulkujen todennäköisyys

Painotettu tulos 2021

Asteikko: 1 = ei lainkaan todennäköinen ... 4 = erittäin todennäköinen

Kuinka todennäköisenä pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja?

2 025 vastausta

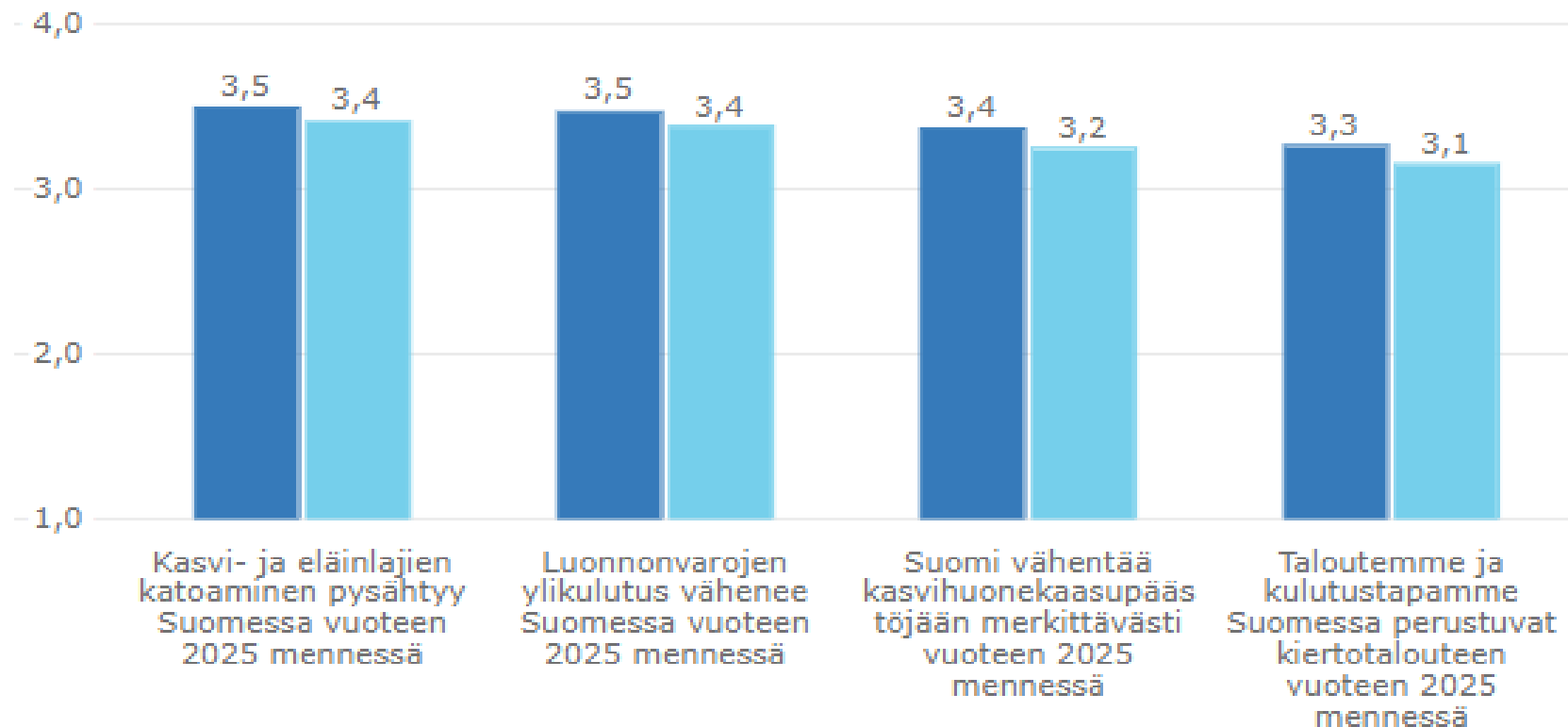
- Nuoremmat vastaajat arvioivat kehityskulkujen todennäköisyyttä optimistisemmin.
- Sukupuolella ei ollut merkittävää vaikutusta kehityskulkujen todennäköisyyden arvioihin.

Kehityskulkujen toivottavuus

Painottamaton kehitys

Asteikko: 1 = ei lainkaan toivottava ... 4 = erittäin toivottavaa

Kuinka toivottavana pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja? 3 204 vastausta

- Koulutusasteella painottaessa 2018 vastaukset ovat 0,1 yksikköä alemmat, paitsi kasvi- ja eläinlajein katoamisen pysähtymisen osalta painotus ei muuta tulosta

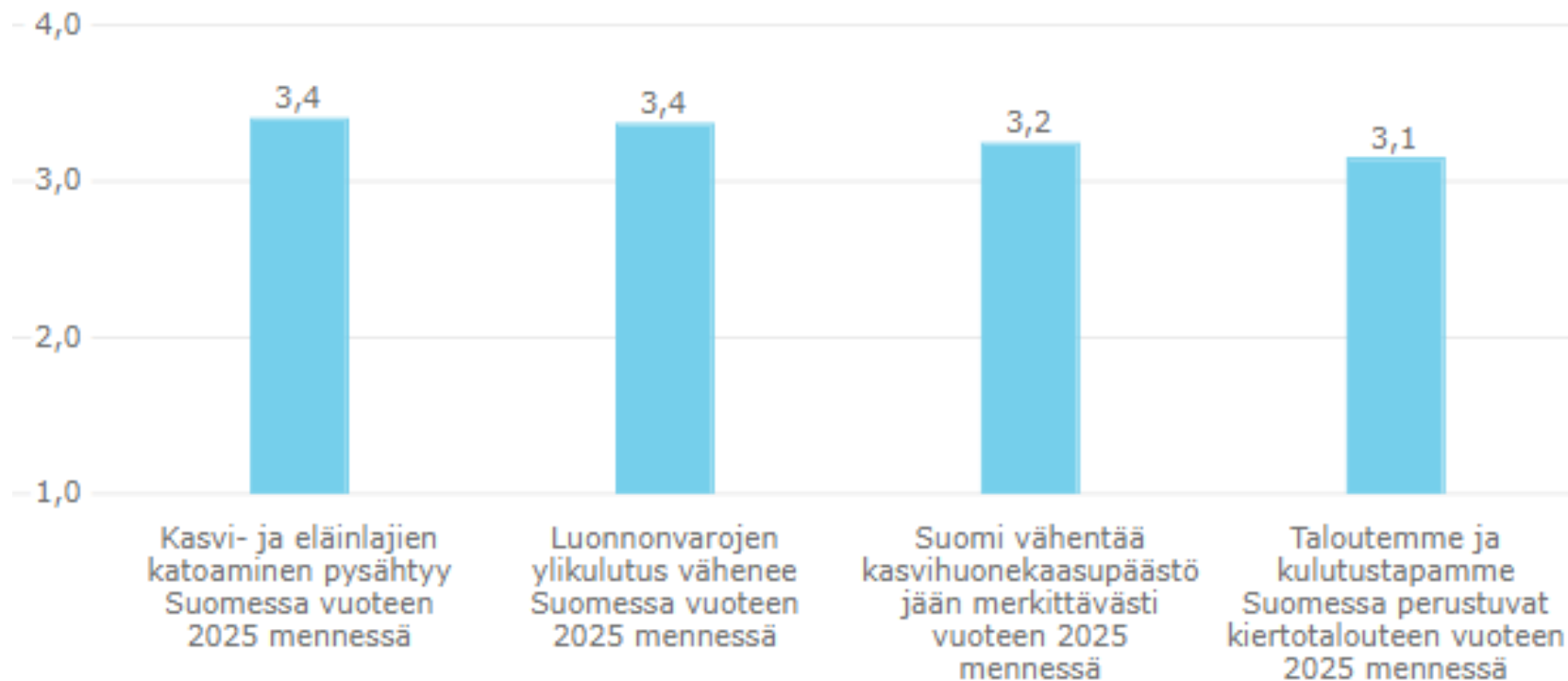
Kehityskulkujen toivottavuus

Painotettu tulos 2021

Asteikko: 1 = ei lainkaan toivottava ... 4 = erittäin toivottavaa

Kuinka toivottavana pidät seuraavia tulevaisuuden kehityskulkuja?

2 059 vastausta

- Naiset arvioivat tekijöiden toivottavuutta 0,3-0,4 yksikköä korkeammin.
- Iällä ja muilla taustamuuttujilla tarkastellessa ei ollut selkeitä eroja.

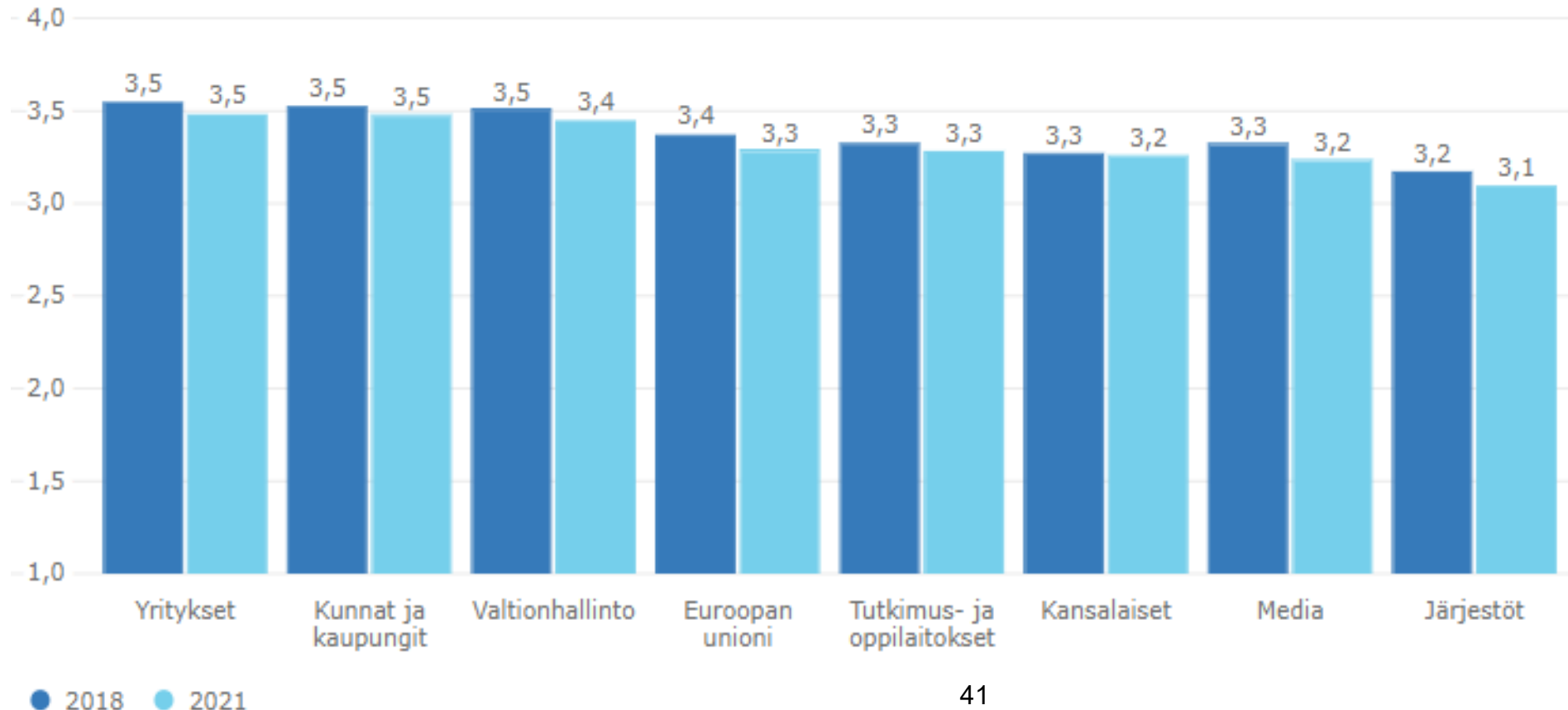
Toimijoiden rooli kiertotalouden edistämisessä

Painottamaton kehitys

Asteikko: 1 = ei lainkaan merkitystä ... 4 = erittäin merkittävä

Kuinka merkittävä rooli seuraavilla toimijoilla on mielestäsi kiertotalouden edistämisessä

Suomessa? 3 250 vastausta

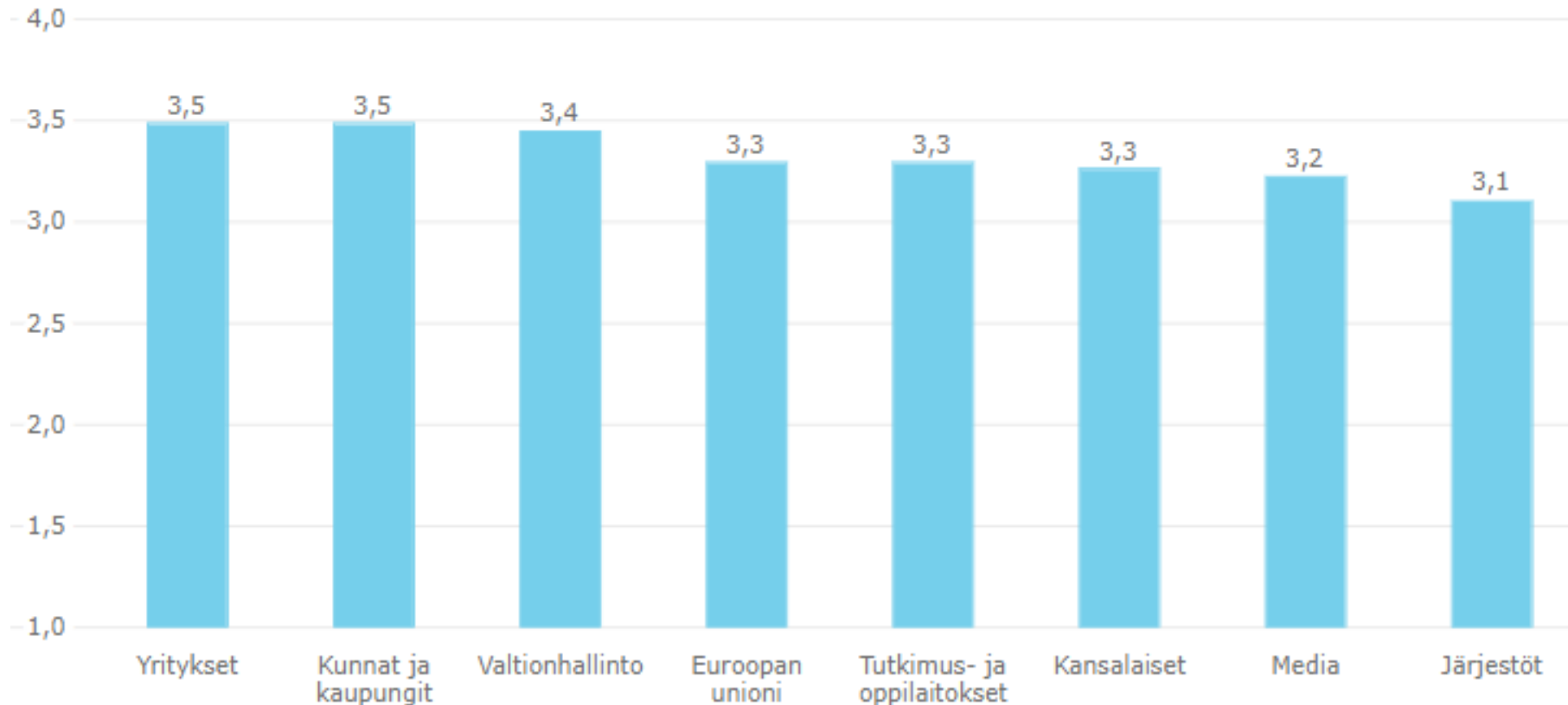
- Vuoden 2018 osalta koulutusasteen mukaan painottaessa kansalaisten ka on 3,2 ja järjestöjen 3,1.
- Kaikkien roolien osalta merkitysarviot ovat pienessä laskussa, mutta muutos pientä.

Toimijoiden rooli kiertotalouden edistämisessä

Painotettu tulos 2021

Asteikko: 1 = ei lainkaan merkitystä ... 4 = erittäin merkittävä

Kuinka merkittävä rooli seuraavilla toimijoilla on mielestäsi kiertotalouden edistämisessä Suomessa? 2 092 vastausta

- Vanhemmat vastaajat pitivät useammin rooleja nuoria merkityksellisempinä, erityisesti tutkimus- ja oppilaitosten osalta.
- Naiset pitivät kaikkia rooleja miehiä merkityksellisempinä. Suurimmat ero (0,4 yksikköä) median ja järjestöjen osalta.

Yhteenveto

Yhteenveto 1/2

- Kiertotalouden tunnettuus on noussut. Kiertotalous oli terminä erittäin tai melko tuttu 57% vastaajista. Vuonna 2018 vastaava luku oli 46%.
- Niiden suomalaisten osuus, jotka eivät koskaan olleet kuulleet kiertotaloudesta, on puolittunut 18 prosentista yhdeksään prosenttiin.
- Kiertotalouden mielikuvissa kierrätys on edelleen vahvin assosiaatio.
- Kysytyistä väittämistä kiertotalous yhdistetään entistä vahvemmin uuteen talousmalliin, joka vähentää luonnonvarojen ylikulutusta monin eri tavoin. Näin vastanneiden suomalaisten osuus kasvoi 59 prosentista 64 prosenttiin.
- Kiertotalouteen liittyvistä toimijoista nousevat vahvimmin esiin kirpputorit ja kierrätyskeskukset, näiden jälkeen vahvimmin Sitra, jonka jälkeen erilaiset jätehuollon yritykset ja energia-alan yhtiöt.
- Eri kehityskulkujen todennäköisyys ja toivottavuus säilyneet ovat pitkälti viime syklin kaltaisina. Naiset pitivät tulevaisuuden kehityskulkuja hieman toivottavampina kuin miehet, mutta arvioissa kehityskulkujen todennäköisyydestä ei havaittu eroja.

Yhteenveto 2/2

- Myös kestävämpään tulevaisuuteen vaikutusmahdollisuudet ovat säilyneet ennallaan, mutta niiden vastaajien keskuudessa, jotka tunsivat kiertotalous-sanan melko tai erittäin hyvin, arviot vaikutusmahdollisuuksista ovat laskeneet hieman viime kerrasta. Etenkin ilmastonmuutoksen osalta vaikutusmahdollisuudet koettiin heikoiksi.
- Noin 60% vastaajista olisi kiinnostunut työskentelemään kiertotalouden parissa.
- Mielikuva Suomen nykyisten toimien riittävydestä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi vahvistunut. Samoin yritysten ympäristövastuullisuuden riittävyys. Vastaajan sukupuoli näkyy vastauksissa merkittävästi.
- Kehityskuluista kasvihuonekaasujen vähentäminen 2025 mennessä ja talouden ja kulutustapojen perustuminen kiertotalouteen 2025 mennessä ovat laskeneet hieman.

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

